

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ
«ЗЕЛЕНИХ» ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІTHEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF IMPLEMENTING
“GREEN” INVESTMENTS IN UKRAINE

В межах даної роботи вдосконалено теоретичні основи дослідження «зелених» інвестицій, розглянуто переваги та недоліки існуючих визначень, запропоноване авторське тлумачення даного поняття, яке вказує на зв'язок «зелених» інвестицій зі сталим розвитком, відображає мету та результати такого інвестування. Запропонована класифікація «зелених» інвестицій за рівнем реалізації, формою прояву та строком інвестування. Проведено аналіз динаміки та структури інвестицій в охорону природного середовища в Україні, який продемонстрував їх суттєве скорочення у період повномасштабного вторгнення росії, скорочення питомої ваги витрат на охорону атмосферного повітря і проблеми зміни клімату, зростання витрат на очищення зворотних вод, поводження з відходами. Виявлено регіональні особливості інвестицій на охорону навколишнього природного середовища, визначені області в яких відбулося найбільше їх скорочення і які потребують державної підтримки в першу чергу.

Ключові слова: інвестування, «зелені» інвестиції, сталий розвиток, екологічні інвестиції, інвестиції на охорону навколишнього середовища.

The article is devoted to the urgent problem of implementing "green" investments as a key factor in ensuring sustainable development in Ukraine. The ongoing military operations in the territory of the domestic economy have caused a significant deterioration of the environmental situation, the destruction of natural ecosystems and a reduction in investments in environmental protection activities. This creates an urgent need to implement effective mechanisms of environmentally oriented investment aimed at restoring the economy, preserving natural resources and reducing the negative impact on the environment. The purpose of the article is to analyze the theoretical and practical aspects of implementing "green" investments in Ukraine, clarify their concept, characterize key types and areas, as well as identify the features of "green" investment in the domestic economy during the period of military operations and types of activities and areas that will require state support and activation in the post-war period. To achieve the set goals, a system-structural approach, a historical and logical method, and methods of qualitative and quantitative analysis were used. As a result of the study, the concept of "green" investments was clarified, which were proposed to be considered as investments in the economy that contribute to sustainable development, improvement of its economic, social and environmental components through the effective use of the natural resource potential of territories, ensuring the country's environmental safety, introducing new technologies, infrastructure, and new forms of business organization. It was found that during crisis periods (2014–2016 and 2022–2023), the volume of investments in environmental protection activities significantly decreased, in particular in the areas of air protection, water purification and reduction of greenhouse gas emissions. In contrast, during the war period, there was an increase in waste management costs, which was due to the consequences of the armed conflict. Environmental protection costs were significantly reduced in Luhansk, Donetsk, Kharkiv, Zaporizhia, Kherson and Mykolaiv regions. The practical value of the article lies in conducting a structural and regional analysis of investments in environmental protection. Within the framework of which, the types of activities and regions that have suffered the greatest losses in environmental investments and that require state support, primarily in the framework of stimulating "green" investment in the conditions of post-war recovery, have been identified.

Key words: investment, "green" investments, sustainable development, environmental investments, investments in environmental protection.

УДК 330.322:502

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.90-6>

Чайка Ю.М.

к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки та світових фінансів, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Chaika Yuliia

Oles Honchar Dnipro National University

Постановка проблеми. Сучасна світова економіка розвивається швидкими темпами. За останні п'ятдесят років чисельність населення зростає в два рази, валовий внутрішній продукт на душу населення збільшився у чотири рази, а міжнародна торгівля – в десять разів [1]. Таке швидке зростання населення та економіки призводить до погіршення навколишнього середовища на Землі. Зростають викиди шкідливих речовин, парникових газів, зникають види тварин та рослин, знищуються ліси, осушуються річки та болота, вичерпуються природні ресурси. Задля покращення екологічної ситуації на планеті сучасне суспільство переходить до сталого розвитку, розвитку за умов поширення «зеленої» економіки та «зелених» інвестицій.

Складна екологічна ситуація сформувалася в Україні. Війна, що триває вже третій рік, спричиняє не лише жадливі людські втрати, а й призводить до руйнації природних екосистем, забруднення водних ресурсів та знищення дикої природи. Промислові підприємства, потрапивши в складне економічне становище, приділяють менше уваги екологічним аспектам виробництва, що призводить до надмірного використання природних ресурсів, зростання кількості відходів, що забруднюють навколишнє середовище, та забруднення ґрунтів і водойм. Для відновлення економіки України в післявоєнний період необхідні будуть інвестиції. При цьому важливо відновлювати вітчизняну економіку на принципах сталого розвитку, а для цього потрібні «зелені інвестиції».

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Поняття «зелені» інвестиції є відносно новим для вітчизняної економіки. Тому в сучасній літературі порушуються проблеми сутності та класифікації «зелених» інвестицій. Цим проблемам присвячені роботи А. Ігнатченко, Б. Ковальова, С. Федіни, А. Попової [2], Т. Пімоненко, К. Луцик [3]. Світовий досвід «зеленого» інвестування розглядається в роботах Я. Столярчука, Д. Ільницького, С. Рудковського [4], М. Роздобудько [5]. Особливості розвитку «зеленого» інвестування в Україні визначаються в роботах Д. Хахалєва, К. Немашкало [6] та Л. Рибіної, А. Адаменко [7].

Постановка завдання. Враховуючи актуальність зазначених проблем подальшого дослідження потребують вдосконалення теоретичних основ «зеленого» інвестування, а саме уточнення поняття «зелені» інвестиції, характеристика їх основних видів, а також розгляд особливостей «зеленого» інвестування під час воєнних дій в Україні, виявлення видів діяльності та регіонів, які вимагають державної підтримки в сфері «зеленого» інвестування в першу чергу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Для з'ясування змісту поняття «зелені» інвестиції охарактеризуємо існуючі підходи, визначимо їх переваги та недоліки. В першу чергу розглянемо поняття «зелені» інвестиції запропоноване на Всесвітньому економічному форумі, де їх представили як інвестиції у зелений та сталий розвиток [8]. Такий підхід до характеристики «зелених» інвестицій відображає їх взаємозв'язок з «зеленою» економікою та сталим розвитком, проте не дає можливості розкрити їх зміст.

Всесвітня асоціація зеленої економіки визначає «зелені» інвестиції як традиційні інвестиційні інструменти (серед яких акції, біржові фонди та взаємні фонди), які спрямовують на підприємницьку діяльність, що передбачає поліпшення навколишнього середовища [9]. Згідно такого підходу визначаються інструменти «зеленого» інвестування, однак зміст «зелених» інвестицій не розкривається, а результат інвестування обмежується покращенням навколишнього середовища, в той час як соціальний та економічний результати не враховуються.

Досить часто світові організації та вітчизняні вчені розглядають «зелені» інвестиції через напрями їх реалізації. Так, Організація економічного співробітництва та розвитку визначає «зелені» інвестиції як вкладення в підприємства, проекти та фінансові інструменти, які здебільшого спрямовані на розвиток сектору відновлюваної енергетики, допомагають зменшити викиди вуглецю, вплив змін клімату та сприяють впровадженню екологічних технологій [10].

Міжнародний валютний фонд у якості «зелених» інвестицій визначає ті, що сприяють зменшенню викидів парникових газів та забруднюючих речовин в атмосферу, при цьому суттєво не

зменшують виробництво та споживання неенергетичних товарів [11].

Д.О. Хахалєв та К.Р. Немашкало під «зеленими» інвестиціями розуміють вкладення коштів у компанії та проекти, які сприяють збереженню довкілля, використовують відновлювані джерела енергії та впроваджують стійкі практики. Основними напрямками такого інвестування є розвиток сонячної та вітрової енергетики, енергоефективні технології, екологічно чистий транспорт і мінімізація відходів [6, с. 121].

У якості пріоритетних напрямків «зеленого» інвестування Л.О. Рибіна та А.П. Адаменко визначають розвиток відновлювальних джерел енергії (сонячну енергію, вітрову енергію, біоенергетику); економію і збереження водних ресурсів за рахунок сучасних очисних споруд; контроль забруднення (скорочення викидів парникових газів); зелений транспорт; скорочення відходів; органіку і рекультивуацію земель; аквакультуру; впровадження інноваційних технологічних процесів і виробництво нових видів продукції [7, с. 328].

Інші науковці дають визначення інвестицій з точки зору їх мети. Так авторський колектив на чолі з А.С. Ігнатченко під «зеленими» інвестиціями розуміє «...інвестування в фінансові структури, які сприяють розвитку екологічних інфраструктур з метою мінімізації рівня негативного впливу на навколишнє середовище, збереження та раціонального використання природних ресурсів та підвищення соціально-економічного рівня розвитку держави на основі проведеного структурного реформування за умови підвищення стандартів життя» [2, с. 141].

На мету інвестицій вказують більш традиційні для вітчизняної економіки поняття «екологічних інвестицій» та «екологічно орієнтованих інвестицій». С. Харічков та Н. Андреева під екологічними інвестиціями, розуміють «усі види майнових і інтелектуальних цінностей, що вкладаються в народногосподарський оборот, основною метою якого є запобігання, обмеження, усунення і відновлення наслідків забруднення довкілля» [12, с. 17]. Більш широким поняттям, ніж екологічні інвестиції є екологічно орієнтовані інвестиції, які охоплюють різноманітні інвестиційні вкладення, що мають не тільки екологічну, а й соціально-економічну спрямованість. До екологічно орієнтованих інвестицій відносять всі види майнових і інтелектуальних цінностей, які вкладаються в господарську діяльність і мають на меті зменшення та усунення негативного антропогенного впливу на навколишнє середовище, збереження, покращення і раціональне використання природно-ресурсного потенціалу територій, а також забезпечення екологічної безпеки в країні. Впровадження таких інвестицій сприятиме досягненню екологічних, соціальних, економічних та політичних результатів. Екологічні результати проявляються у зниженні антропогенного та техногенного навантаження на навколишнє середовище, а також у підвищенні

якості використання ресурсів. Соціально-економічні результати виражаються у поліпшенні якості та тривалості життя населення, підвищенні ефективності виробництва та збільшенні національного багатства країни. Політичні результати полягають у зменшенні політичної залежності від зарубіжних постачальників природних ресурсів, а також у можливості використання міжнародних угод для розвитку торгівлі екологічними квотами, екологічно чистою продукцією та іншими подібними товарами [12, с. 17]. Враховуючи ваговий внесок в дослідження екологічно орієнтованих інвестицій С. Харічкова та Н. Андрєєвої вважаємо за потрібне зазначити, що використання поняття «зелені інвестиції» є більш доцільним поняття ніж екологічні інвестиції бо вказує на зв'язок з «зеленою» економікою та сталим розвитком.

Таким чином, переважна більшість розглянутих визначень «зелених» інвестицій розкриває або напрями, або мету «зеленого» інвестування. Аналіз існуючих підходів до трактування «зелених» інвестицій дозволяє нам сформулювати визначення згідно якого під «зеленими» інвестиціями слід розуміти вкладення в економіку, які сприяють сталому розвитку, вдосконаленню його економічної, соціальної та екологічної складових шляхом ефективного використання природно-ресурсного потенціалу території, забезпечення екологічної безпеки країни, запровадження новітніх технологій, інфраструктури, новітніх форм організації бізнесу.

Більш повно розкрити зміст «зелених» інвестицій дозволить характеристика їх видів. Так А.С. Ігнатченко та його співавтори класифікують «зелені» інвестиції за сферою діяльності об'єкту інвестування, регіональною ознакою суб'єктів залучення зелених інвестицій, терміном та способом залучення [2, с. 143]. Т.В. Пімоненко, К. В. Луцик визначають види інвестицій за такими критеріями як рівень інвестування, основні стейкхолдери, сфера та термін інвестицій [3, с. 124]. Досить детальну класифікацію інвестицій екологічного спрямування розробила О.І. Вишницька, яка характеризує їх за функціональним призначенням, джерелами фінансування, рівнем управління, формою прояву та характером результатів, що досягаються [13, с. 56].

На основі зазначених підходів до класифікації «зелених» інвестицій пропонуємо виділити найбільш важливі види див. табл. 1.

Відсутність загальноприйнятих визначень сутності та видів «зелених» інвестицій є однією з причин того, що Державний комітет статистики України не надає інформації стосовно «зелених» інвестицій. Тому скористаємось даними стосовно інвестицій на охорону навколишнього середовища, див. рис.1.

Капітальні інвестиції на охорону навколишнього середовища упродовж 2006–2023 рр. змінювалися циклічно – зростання змінювалося падінням Найвищі обсяги капітальних вкладень в охорону навколишнього середовища спостерігалися у 2019 р.,

Таблиця 1

Класифікація «зелених» інвестицій

Критерій класифікації	Види «зелених» інвестицій	Характеристика «зелених» інвестицій
1. За рівнем реалізації	1.1. Локальні	Реалізуються в межах одного підприємства
	1.2. Регіональні	Здійснюються в межах певного регіону
	1.3. Державні	Спрямовані на вирішення державних екологічних проблем
	1.4. Міжнародні	Сприяють розв'язанню міжнародних, глобальних екологічних проблем
2. За формою прояву	2.1. Виробничо-технологічні	Представлені проектуванням і установкою переробного, очисного обладнання, замкнутих технологічних процесів використання природних ресурсів, освоєння виробництва екологічно чистої продукції, утилізацією і переробкою відходів як вторинних ресурсів та викидів
	2.2. Організаційно-управлінські	Створюють умови для розроблення та запровадження нових екологічних стандартів, нормативів, формування єдиної системи нормативно-правового забезпечення, створення систем контролю і екологічного моніторингу, розроблення та запровадження більш досконалого чи нового природоохоронного законодавства
	2.3. Науково-дослідницькі	Представлені дослідженнями та розробками природоохоронних та екологічно безпечних технологій, обладнанням екологічно чистими процесами, екологічно чистою продукцією та її упаковками.
	2.4. Освітньо-виховні	Передбачають розробку та запровадження систем безперервної екологічної освіти, підготовки менеджерів природоохоронної та екологічної діяльності, створення програм освіти населення у сфері раціонального використання природних та енергетичних ресурсів, відходів антропогенної діяльності.
3. За строком інвестування	3.1. Короткострокові	Вкладення капіталу строком до 1 року
	3.2. Середньострокові	Вкладення капіталу на термін від 1 до 5 років.
	3.3. Довгострокові	Капіталовкладення зі строком понад 5 років

Джерело: авторська розробка

коли вони досягли 16,26 млрд. грн. У воєнний період, у 2022 р. у порівнянні з 2021 р., інвестиції в охорону навколишнього середовища зменшилися майже в 2,2 рази. Частково вони відновилися у 2023 р., коли зросли на 28,4 % у порівнянні з 2022 р.

Державний комітет статистики України наводить динаміку капітальних інвестицій в охорону навколишнього середовища та їх складових у фактичних цінах, що не дозволяє врахувати вплив інфляції. Для більш достовірного аналізу динаміки капітальних інвестицій за видами економічної діяльності розрахована їх структура, див. табл. 2.

Згідно розрахованих даних найбільший відсоток капітальних витрат припадав у 2015 та 2016 рр. на інші заходи, які склали 55,74% та 53,02% відповідно, що пов'язано з падінням обсягів інших витрат. У цей кризовий для України період – період після

революції гідності та початку вторгнення росії на територію нашої держави, понад у два рази зменшилася частка витрат на охорону атмосферного повітря і проблеми змін клімату, у 2015 р. в порівнянні з 2013 р.; понад 5 % зменшилися витрати на очищення зворотних вод у 2016 р. в порівнянні з 2013 р.; майже на 2 % скоротилися витрати на поводження з відходами упродовж 2014–2015 рр. Починаючи з 2017 року ситуація почала виправлятися і зазначені види витрат почали хвилеподібно зростати.

З початком повномасштабного вторгнення росії на територію України у лютому 2022 р. знову суттєво зменшилися витрати на охорону атмосферного повітря і проблеми змін клімату понад 16 % упродовж 2022–2023 рр. Понад 5 % зросли витрати на інші заходи у 2022 р. у порівнянні з 2021 р. Натомість

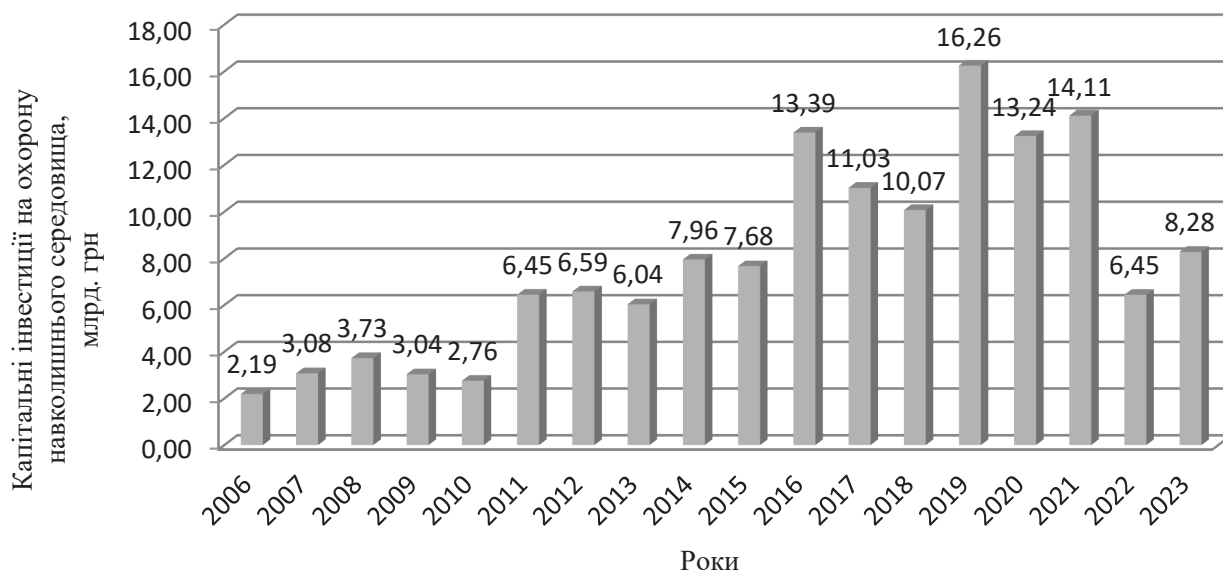

Рис. 1. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього середовища, млрд. грн.

Джерело: побудовано згідно [14]

Таблиця 2

Структура капітальних інвестицій на охорону навколишнього середовища за видами економічної діяльності, %

Капітальні інвестиції на, у %					
роки	охорону атмосферного повітря і проблеми зміни клімату	очищення зворотних вод	поводження з відходами	захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод	інші заходи
1	2	3	4	5	6
2006	34,75	35,45	15,47	11,29	3,03
2007	44,77	26,28	12,61	12,76	3,58
2008	39,57	24,85	11,33	21,10	3,15
2009	41,89	29,02	13,16	13,20	2,73
2010	41,28	26,60	17,22	11,59	3,31
2011	39,31	11,18	18,35	9,91	21,25
2012	37,37	12,85	11,09	8,20	30,48
2013	39,94	13,81	11,82	5,38	29,04
2014	24,06	14,10	9,85	4,52	47,47

1	2	3	4	5	6
2015	18,54	11,06	9,61	5,06	55,74
2016	18,69	8,66	16,49	3,14	53,02
2017	23,65	11,58	22,41	11,65	30,71
2018	34,80	16,80	11,73	14,34	22,33
2019	26,31	10,79	35,40	10,59	16,91
2020	42,26	11,92	21,90	19,29	4,62
2021	34,65	9,80	26,35	19,25	9,94
2022	24,80	11,53	43,37	15,40	4,89
2023	18,20	20,64	38,68	16,73	5,75

Джерело: розраховано згідно [14]

Таблиця 3

Динаміка структури капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища за регіонами, у воєнний час %

	Область	2021 рік	Область	2023 рік
1	Дніпропетровська	43,686	Дніпропетровська	48,349
2	Харківська	12,992	м. Київ	16,986
3	Донецька	10,277	Рівненська	5,242
4	м. Київ	8,448	Харківська	4,807
5	Запорізька	5,245	Львівська	4,016
6	Львівська	4,493	Київська	2,575
7	Миколаївська	3,283	Полтавська	2,008
8	Київська	1,681	Запорізька	1,995
9	Івано-Франківська	1,626	Кіровоградська	1,717
10	Полтавська	1,480	Івано-Франківська	1,550
11	Херсонська	1,418	Закарпатська	1,530
12	Кіровоградська	1,172	Хмельницька	1,286
13	Сумська	0,875	Чернігівська	1,178
14	Одеська	0,654	Донецька	1,070
15	Хмельницька	0,501	Миколаївська	0,975
16	Вінницька	0,358	Волинська	0,949
17	Рівненська	0,341	Черкаська	0,755
18	Луганська	0,297	Сумська	0,705
19	Чернівецька	0,267	Житомирська	0,576
20	Чернігівська	0,246	Одеська	0,507
21	Закарпатська	0,221	Тернопільська	0,500
22	Волинська	0,214	Чернівецька	0,468
23	Черкаська	0,101	Херсонська	0,183
24	Житомирська	0,073	Вінницька	0,072
25	Тернопільська	0,054	Луганська	0,001

Джерело: розраховано згідно [14]

зросли витрати на очищення зворотних вод понад 10 % у 2023 р. у порівнянні з 2021 р. Понад 17 % зросли витрати на поводження з відходами у 2022 р. у порівнянні з 2021 р.

Зміни у структурі капітальних інвестицій на охорону навколишнього середовища за видами природоохоронної діяльності у 2021-2023 рр. пов'язані з воєнними діями, які відбуваються на сході та півдні нашої країни. На це вказують розрахунки структури капітальних інвестицій на охорону навколишнього середовища за регіонами (див. табл. 3).

Так якщо у довоєнному 2021 р. до п'ятірки лідерів за питомою вагою капітальних інвестицій на охорону

навколишнього середовища входили Дніпропетровська, Харківська, Донецька, Запорізька області та м. Київ, то вже на другий рік війни Харківська область перемістилася з другого на четверте місце, а її питома вага капітальних інвестицій зменшилася у 2,7 рази, Донецька область перемістилася з третього місця на чотирнадцяте, питома вага зменшилася у 9,6 разів, Запорізька область перемістилася з п'ятого місця на восьме, питома вага зменшилася у 2,6 рази. Питома вага Луганської області у структурі капітальних інвестицій на охорону навколишнього середовища зменшилася у триста разів. Херсонська область перемістилася з одинадцятого місця

на двадцять третє і її питома вага у структурі витрат зменшилася у 7,7 разів. Миколаївська область перемістилася з сьомого на п'ятнадцяте місто, а питома вага витрат зменшилася у 3,4 рази. Зазначені області суттєво скоротили витрати на охорону навколишнього середовища і потребують державної підтримки задля їх активізації.

Висновки. Підводячи підсумки розглянутої проблеми, слід відмітити, що економіка України, як ніколи потребує інвестицій. Ці інвестиції повинні реалізовуватися на принципах сталого розвитку та «зеленого» інвестування. Поняття «зелені» інвестиції потребує уточнення, яке б враховувало їх зв'язок зі сталим розвитком та відображало мету. Задля цього подане авторське трактування поняття. Для більш детальної характеристики «зелених» інвестицій визначено їх види за рівнем реалізації, формою прояву та строком інвестування.

Аналіз динаміки інвестицій в охорону природного середовища України свідчить про їх скорочення у кризові для вітчизняної економіки періоди у 2014-2016 рр. та 2022-2023 рр. Характеристика структурних особливостей інвестицій в охорону природного середовища вказує на те, що у відносно стабільні періоди розвитку вітчизняної економіки найбільше капітальних інвестицій припадало на охорону атмосферного повітря і проблеми зміни клімату, очищення зворотних вод. Натомість на початку вторгнення в Україну російських військ у 2014-2016 рр. та у період повномасштабного вторгнення 2022-2023 рр. питома вага зазначених видів інвестицій скорочується і зростають витрати на інші заходи, як було у 2014 – 2016 рр., або зростають витрати на поводження з відходами, як це сталося у 2022-2023 рр. Регіональний аналіз інвестицій на охорону навколишнього середовища дозволив виявити, що в Луганській, Донецькій, Харківській, Запорізькій, Херсонській та Миколаївських областях найбільше скоротилися «зелені» інвестиції і вони потребують найбільшої державної підтримки. Подальшого дослідження потребує розробка заходів, спрямованих на активізацію «зеленого» інвестування у вітчизняній економіці.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. UN Report: Nature's Dangerous Decline Unprecedented; Species Extinction Accelerating. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2019/05/nature-decline-unprecedented-report> (дата звернення: 20.12.2024).
2. Ігнатченко А. С., Ковальов Б. Л., Федина С. М., Попова А. Г. Аналіз дефініційної основи терміна «екологічні (зелені) інвестиції» та їх класифікація. *Механізм регулювання економіки*. 2020. № 2. С. 138–148.
3. Пімоненко Т. В., Лушчик К. В. Зелене інвестування: досвід ЄС для України. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2017. № 4. С. 121–127.

4. Столярчук Я., Ільницький Д., Рудьковський С. Зелене інвестування як механізм глобального сталого розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 2. С. 242–246.

5. Роздобудько М. Аналіз тенденцій розвитку та структури «зелених» інвестицій у світі. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 3 (82). С. 227–237.

6. Хахалев Д. О., Немашкало К. Р. Інструменти фінансування «зеленого» інвестування в умовах сталого розвитку. *Development Service Industry Management*. 2024. № 6 (18). С. 119–125. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(18\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(18)).

7. Рибіна Л. О., Адаменко А. П. Розвиток «зеленого» інвестування в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. Випуск 42. С. 327–331. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/57.pdf (дата звернення: 22.12.2024).

8. The Green Investment Report. World Economic Forum. 2013. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GreenInvestmentReport_ExecutiveSummary_2013.pdf (дата звернення: 21.12.2024).

9. Green Investment. World Green Economy Council. 2018. URL: <http://wgeco.org/green-investment/> (дата звернення: 20.12.2024).

10. Croce R. D., Kaminker Ch., Stewart F. The Role of Pension Funds in Financing Green Growth Initiatives. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions. № 10. URL: <http://www.oecd.org/finance/private-pensions/49016671.pdf> (дата звернення: 20.12.2024).

11. Eyraud L., Wane A., Zhang C., Clements B. Who's Going Green and Why? Trends and Determinants of Green Investment. IMF Working Paper. WP/11/296. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp11296.pdf> (дата звернення: 21.12.2024).

12. Харічков С., Андрєєва Н. «Зелені інвестиції» як каталізатор переходу до нового курсу розвитку економіки: міжнародні орієнтири і перспективи впровадження. *Економіст*. 2010. № 12. С. 16–21.

13. Вишницька О. І. Екологічні інвестиції: сутність, класифікація, принципи та напрями реалізації. *Вісник Сумського державного університету*. 2009. № 2. С. 51–58.

14. Державний служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 20.12.2024)

REFERENCES:

1. UN Report: Nature's Dangerous Decline Unprecedented; Species Extinction Accelerating. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2019/05/nature-decline-unprecedented-report> (дата звернення: 20.12.2024).
2. Ihnatchenko A. S., Kovalov B. L., Fedyna S. M., Popova A. H. (2020) Analiz definitsiynoi osnovy termina «ekolohichni (zeleni) investytsii» ta yikh klasyfikatsiia [Analysis of the definitional basis of the term «ecological (green) investments» and their classification]. *Mekhanizm rehulivannia ekonomiky – Mechanism of Economic Regulation*, no. 2, pp. 138–148.
3. Pimonenko T.V., Lushchik K.V. (2017) Zele-ne investuvannia: dosvid YeS dlia Ukrainy [Green investment: EU experience for Ukraine]. *Visnyk Sumskoho*

derzhavnoho universytetu. Seriiia "Ekonomika" – Bulletin of Sumy State University. Series "Economics", no. 4, pp. 121–127.

4. Stoliarchuk Ya., Ilnytskyi D., Rudkovskiy S. (2023) Zelene investuvannya yak mekhanizm hlobalnoho staloho rozvytku [Green investment as a mechanism of global sustainable development]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Khmelnytskyi National University*, no. 2, pp. 242–246.

5. Rozdobudko M. (2023) Analiz tendentsii rozvytku ta struktury "zelenykh" investytsii u sviti [Analysis of trends in the development and structure of "green" investments in the world]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin*, no. 3 (82), pp. 227–237.

6. Khakhaliev D. O., Nemashkalo K. R. (2024) Instrumenty finansuvannya "zelenoho" investuvannya v umovakh staloho rozvytku [Financing instruments for "green" investment in the conditions of sustainable development]. *Development Service Industry Management*, no. 6 (18), pp. 119–125. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(18\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(18)).

7. Rybina L. O., Adamenko A. P. (2020) Rozvytok "zelenoho" investuvannya v Ukraini [Development of "green" investment in Ukraine]. *Infrastruktura rynku – Market Infrastructure*, issue 42, pp. 327–331. Available at: http://market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/57.pdf (accessed December 22, 2024).

8. The Green Investment Report. World Economic Forum (2013). Available at: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GreenInvestmentReport_ExecutiveSummary_2013.pdf (accessed December 21, 2024).

9. Green Investment. World Green Economy Council (2018). Available at: <http://wgeco.org/green-investment/> (accessed December 20, 2024).

10. Croce R. D., Kaminker Ch., Stewart F. (2011) The Role of Pension Funds in Financing Green Growth Initiatives. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, no. 10. Available at: <http://www.oecd.org/finance/private-pensions/49016671.pdf> (accessed December 20, 2024).

11. Eyraud L., Wane A., Zhang C., Clements B. (2011) Who's Going Green and Why? Trends and Determinants of Green Investment. IMF Working Paper, WP/11/296. Available at: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp11296.pdf> (accessed December 21, 2024).

12. Kharychkov S., Andrieieva N. (2010) "Zeleni investytsii" yak katalizator perekhodu do novoho kursu rozvytku ekonomiky: mizhnarodni oriientyry i perspektyvy vprovadzhennia ["Green investments" as a catalyst for the transition to a new course of economic development: international guidelines and implementation prospects]. *Ekonomist – Economist*, no. 12, pp. 16–21.

13. Vyshnytska O. I. (2009) Ekolohichni investytsii: sutnist, klasyfikatsiia, pryntsyipy ta napriamy realizatsii [Ecological investments: essence, classification, principles and directions of implementation]. *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu – Bulletin of Sumy State University*, no. 2, pp. 51–58.

14. Derzhavna sluzhba statyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed December 20, 2024).